خبر

انتقاد رئیس بنیاد سعدی از وزارت علوم

رئیس بنیاد سعدی با بیان این مطلب که بنیاد قصد رقابت با دستگاه‌ها را ندارد، از رویه وزارت علوم انتقاد کرد و گفت: متاسفانه وزارت علوم اصرار دارد خلاف مصوبه شورای عالی انقلاب فرهنگی یک استاندارد دیگر را برای آموزش زبان فارسی پیگیری کند.غلامعلی حداد عادل، رئیس بنیاد سعدی در نشست صمیمانه با وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی به مناسبت یک دهه فعالیت بنیاد سعدی که روز گذشته برگزار شد، در این خصوص به برگزاری نمایشگاهی با موضوع سلامت اشاره کرد و گفت: نمونه این موضوع برگزاری نمایشگاه ایران هلث بود که واکنش‌های منفی در پی داشت و بعد دست‌اندرکاران تلاش کردند تا آن را جبران کرده و عنوان را به ایران سلامت برگردانند اما وقتی مسئولان وزارتخانه‌ها این اهمال را نسبت به زبان فارسی روا می‌دارند، از صاحبان غرفه‌های این نمایشگاه‌ها نمی‌توان انتظاری داشت. به قول سعدی: «اگر ز باغ رعیت ملک خورد سیبی/برآورند غلامان او درخت از بیخ». او اظهار امیدواری کرد که وزارت خارجه، وزارت علوم و وزارت آموزش و پرورش نیز که وزرای آن عضو هیات امنای بنیاد سعدی هستند، توجه لازم به زبان فارسی را داشته باشند و بدانند که بنیاد سعدی برای تصدی‌گری کارهایی که بر عهده وزارتخانه‌هاست به وجود نیامده است. ما در بنیاد سعدی راهبردمان ایجاد زیرساخت‌های لازم است تا سایر متصدیان بتوانند کار خود را انجام دهند.

مروری بر شاعرانگی حمید سبزواری در سالگرد عروج هنرمند

این بانگ آزادی است

آرش شفاعی
گروه فرهنگ و هنر

امروز سالروز درگذشت حسین آقا ممتحنی متخلص به «حمید سبزواری» است.سبزواری سال ۱۳۰۴ در سبزوار خراسان متولد شد، آن هم در خانواده‌ای اهل شعر و ادب. از نوجوانی شعر گفتن را شروع کرد و در جوانی نیز وارد مبارزات سیاسی و انقلابی شد، به گونه‌ای که در دوره‌ای مجبور به زندگی مخفیانه شد و از آموزش و پرورش زمان شاه نیز اخراج شد. آنان که شعر و ادبیات ایران در دهه‌های اخیر را به صورت جدی دنبال می‌کنند، درباره این شاعر و آثارش اطلاعاتی دارند؛ ولی اگر بخواهیم به صورت ویژه به چند ویژگی مهم شعر سبزواری اشاره کنیم، باید شعر و آثار او را در سه موضوع و سرفصل مهم توضیح دهیم.

انقلابی تمام وقت

اولین و مهم‌ترین ویژگی آثار و از آن مهم‌تر شخصیت حمید سبزواری، گره خوردن عمیق و بنیادین او و شعرش با اسلام و انقلاب اسلامی است. او از جمله شاعرانی بود که گرایش به شعر مذهبی، انقلابی و ارزشی را از سال‌های پیش از پیروزی انقلاب اسلامی آغاز کرد و در تمام سال‌های بعد از انقلاب تا سال ۱۳۹۵ که رخت از این جهان فانی برکشید، به هیچ وجه حتی لحظه‌ای از این گرایش ذاتی و قلبی دست نکشید.

شاعران بسیاری هستند که به انقلاب و اسلام علاقه و اعتقاد داشته و دارند و شعرهای بسیاری در این مضمون‌ها سروده‌اند. اما در کنار این شعرها، به دیگر مضمون‌ها نیز سری زده‌اند و همچنان که برای انقلاب و رویدادهای زمانه شعر سروده‌اند، برای مثال شعرهای عاشقانه یا عارفانه هم دارند؛ اما سبزواری در این زمینه یک استثناست. او شعرش را یکسره وقف اعتقادات قلبی‌اش کرده بود و به همین دلیل هم، شخصیت او و شعرش مخالفان تند و تیزی هم داشت. همه کسانی که با انقلاب سر ناسازگاری داشتند، با او هم دشمنی می‌کردند اما او بی‌اعتنا به خواست این و آن همچنان ثابت در مسیر خود ماند. او و شاعرانی مانند او توانستند مسیری را در شعر باز کنند که راهگشای شاعران جوانی شد که در سال‌های بعد به عرصه شعر روی آوردند و شعرشان را وقف انقلاب و اسلام کردند. از این نظر لقبی که گروهی برای سبزواری به عنوان «پدر شعر انقلاب» به کار می‌برند، واقعیتی در دل خود دارد.

احیاگر ترانه

سبزواری و شعرش در یک برهه تاریخی توانست به نیاز زمانه به خوبی پاسخ دهد. او که در زندگی و شعر،همه چیزش را به پای انقلاب ریخته‌بود، در دوران پرتلاطم انقلاب، درگیری‌های سیاسی سال‌های نخست انقلاب و دفاع مقدس، حساسیت و نیاز زمانه را به خوبی تشخیص داد و سعی کرد از ظرفیت‌های ادبی خود به خوبی استفاده کند. او در این مسیر، دست به یک حرکت هوشمندانه و تاریخی زد و نشان داد با وجود ساختار و بافتار کلاسیک شعرش، زمانه خود و رسانه را به خوبی می‌شناسد. به جای سرودن قصاید مطنمطن که در جای خود ارزش ادبی و تاریخی داشتند، در برهه‌ای به ساختن سرود روی آورد و تعدادی از مشهورترین سرودهای انقلابی سال‌های نخست انقلاب و جنگ تحمیلی را سرود. ویژگی سرودهای او این است که از یک طرف دارای استحکام زبانی ویژه‌ای است که در شعر شاعران خراسانی به چشم می‌خورد و از یک طرف، برای مردم قابل فهم است. این ویژگی در زبان و گفتن ساده است ولی بسیاری از شاعران از سرودن شعری که هم دارای زبان سخته‌ای باشد و هم برای عموم مردم که حتی اطلاعات ادبی چندانی هم ندارند، قابل فهم باشد؛ عاجزند.

این بیت‌ها از یکی از سرودهای او را بخوانید:

این بانگ آزادی است کز خاوران خیزد
فریاد انسان‌هاست کز هر کران خیزد
اعلام توفان‌هاست کز هر کران خیزد
آتشفشان قهر ملت‌های در بند است
حبل المتین توده‌های آرزومند است...

احتمالا این شعر را بارها از زبان خواننده این سرود یعنی محمد گلریز شنیده‌اید اما اگر دقیق‌تر در بافت زبانی آن دقت کنید، می‌بینید شاعر با چه قدرتی کلماتی که همه دارای طنطنه و سختگی هستند در کنار هم قرار داده‌است. این زبان استوار و سرودهای ماندگار را با برخی از شعرهای سست این روزگار که در قالب سرود و قطعه موسیقی به مردم قالب می‌شود، مقایسه کنید تا تفاوت را بهتر متوجه شوید.

سرودهایی که ماندگار شدند

بخشی از موفقیت آثار سبزواری هم به همکاری او با آهنگسازان معتقد و حرفه‌ای برمی‌گردد. در این میان باید از نقش ویژه استاد حمید شاهنگیان یاد کرد که در کارنامه کاری خود آثار تاریخ‌سازی چون «خمینی ای امام»، «برخیزید ای شهیدان راه خدا»، «بپا خیزید» و ... را دارد. شاهنگیان که در خارج از کشور تحصیل می‌کرد، با شروع روزهای آتشین انقلاب به ایران بازگشت تا در حرکت مردمی سال ۵۷ همراه مردم کشورش باشد. او در همکاری با حمید سبزواری توانست در ایجاد جریان سرود انقلاب در کشور نقش بزرگ و مؤثری داشته‌باشد. به یاد داشته‌باشیم حرکت انقلابی این افراد در زمان حکومت شاه و با وجود حکومت نظامی و کشتار بیرحمانه مردم، صورت می‌گرفت و آنان با عملیاتی مخفی و پارتیزانی این سرودها را تولید، ضبط و تکثیر می‌کردند.

مرحوم سبزواری و خود شاهنگیان در خاطرات خود درباره سرود مشهور «خمینی ای امام» صحبت کرده‌اند. ماجرا به این صورت بوده‌است که این جمع هنرمند تصمیم می‌گیرند برای ورود امام به کشور، سرودی ضبط کنند که همزمان با ورود ایشان، به عنوان خیر مقدم خوانده شود. سبزواری دو شعر به شاهنگیان داده و سرود «خمینی ای امام» برای ضبط و تکثیر انتخاب شده‌است. گروه آنان برای فعالیت‌های انقلابی خود همیشه در حسینیه ارشاد جمع می‌شدند. ضبط اولیه کار با حضور تعدادی نوجوان و جوان صورت گرفت اما شاهنگیان از کیفیت اجرا راضی نبود. این سرود باید با کیفیت بالایی تولید می‌شد تا هنگام ورود امام خمینی(ره) به فرودگاه مهرآباد از بلندگوها پخش شود و به همین دلیل ضبط با کیفیت پایین،اثرگذاری لازم را نداشت. آنها برای ضبط حرفه‌ای به وسایل پیشرفته و مجهزتری احتیاج داشتند.

از طریق حسین شمسایی از همراهان گروه که خود دستی در شعر داشت، نشانی فردی به گروه داده شد که تجهیزات صوتی پیشرفته در خانه داشت. این فرد پذیرفت که چنین خطری را به جان بخرد و گروه به خانه آن فرد، که درست پشت کاخ نیاوران بود، رفتند تا دو سرود «خمینی ای امام» و «ای شهیدان وطن» را ضبط کنند. آنها همه پنجره‌های خانه را با دقت و وسواس با پتو پوشاندند و تمام شب تا صبح مشغول خواندن، ضبط کردن و تکثیر سرود شدند. آنها بعد از آماده شدن سرود، یک نسخه از آن را برای شهید بهشتی و آیت‌ا... طالقانی که تازه از زندان آزاد شده‌بودند، فرستادند.

روز ۱۲ بهمن ۵۷ که فرودگاه مملو از جمعیت بود. هر سالن را به گروهی اختصاص داده‌بودند؛ نمایندگان هر قشر و گروهی اعم از دانشجویان، زنان، کارمندان، همافران، ارتش، و گروه سرود هم در بالکنی مستقر شده‌بود. آقای صبحدل و شاهنگیان این گروه را رهبری می‌کردند. گروه فیلمبرداران تلویزیون هم به انقلاب پیوسته‌بودند. با ورود امام (ره) صدای سرود در سالن فرودگاه طنین‌انداز شد و جمعیت با شنیدن صدای سرود سکوت کردند و بعد از پایان آن گروه را به شدت مورد تشویق قرار دادند. بعد از این‌که امام به بهشت زهرا وارد شد، گروه سرود، که خود را قبل از جمعیت به آنجا رسانده‌بود، سرود «برخیزید ای شهیدان راه خدا» را اجرا کردند.

هنگام اجرای این سرود، سکوت بهشت‌زهرا را در خود فراگرفته‌بود. تأثیر عمیق این سرود در بهشت‌زهرا و در کنار مزار شهدا نشان‌دهنده انتخاب درست و آگاهانه سبزواری و شاهنگیان بود.

برای دیدن ویدئوی سرود خمینی ای امام، کیوآرکد را اسکن کنید

مثلث طلایی

یک قطعه موسیقی ماندگار برای این‌که در خاطره جمعی مردم ماندگار شود، نیاز به همکاری نزدیک و درست یک گروه سه نفره دارد. این درباره همه آثار موسیقایی که در حوزه‌های مختلف به یاد ماندنی شده‌اند، صادق است. سرودهایی هم که سبزواری سرود و در حافظه جمعی مردم ماندگار شد، به همان اندازه که مدیون کلام سخته استاد سبزواری است، مدیون همکاری و همراهی دو ضلع دیگر مثلث طلایی شاعر- آهنگساز و خواننده است.

سبزواری علاوه بر همکاری با شاهنگیان، در همکاری با زنده‌یاد احمدعلی راغب و محمد گلریز هم توانست تعدادی از مؤثرترین و ماندگارترین آثار تاریخ انقلاب اسلامی را تولید کند. یکی از مهم‌ترین این آثار شعری بود که برای شهادت شهیدمطهری گفته شد و براساس آن سرود مرتضی ای شهید مطهر ساخته شد. این سرود تأیید مستقیم امام (ره) را دریافت کرد و به دلیل تجلیل امام از این قطعه موسیقی، بخشی از مشکلاتی که در ابتدای انقلاب در برابر کلیت فعالیت موسیقی در کشور به وجود آمده‌بود، رفع شد. گروه سازنده این سرود در خرداد ۵۹ به دیدار امام رفتند و مورد تفقد ایشان قرار گرفتند.

برای دیدن ویدئوی مرتضی ای شهید مطهر، کیوآرکد را اسکن کنید

یادگار سرود ملی

دیگر سرود ماندگار سبزواری، سرود «بانگ آزادی» است که به سفارش شهید مجید حداد عادل که رئیس وقت رادیو بود به مناسبت نخستین عید نوروز بعد از انقلاب به زنده‌یاد احمدعلی راغب سفارش داده شد. این سرود نخستین بار همزمان با اولین پیام نوروزی امام خمینی(ره) به عنوان رهبر انقلاب در نوروز سال ۱۳۵۸ از رادیو پخش شد و چنان مورد استقبال مردم قرار گرفت که به عنوان سرود ملی جمهوری اسلامی ایران خوانده می‌شد. البته بعد از چندی اعضای شورای انقلاب، به دلیل طولانی بودن آن، تشخیص دادند سرود دیگری به عنوان سرود ملی ساخته شود که با کلامی از زنده یاد ابوالقاسم حالت و آهنگسازی محمد بیگلری پور ساخته شد.

برای دیدن ویدئوی سرود «بانگ آزادی» کیوآرکد را اسکن کنید

درنگ

سبزواری، مضمون‌ساز است

حضرت آیت‌ا... العظمی خامنه‌ای علاقه خاصی به حمید سبزواری داشتند. ایشان در مهرماه ۹۱ در دیدار برگزارکنندگان مراسم نکوداشت حمید سبزواری، دو نکته را درباره این شاعر مورد توجه قرار دادند و ضمن با اهمیت دانستن رتبه و قریحه شعری این شاعر، تاکید کردند این ابعاد باید مورد توجه قرار بگیرد.

«تجلیل از آقای حمید سبزواری کار بسیار شایسته‌ای است. هر کسی که این به ذهنش رسیده و مطرح کرده و هر کس که این کار را دنبال می‌کند، بداند کار بسیار خوب و مناسب و لازمی را دارد انجام می‌دهد.

در مورد آقای حمید سبزواری، دو بخش در مورد شخصیت ایشان هست که هر کدام باید جداگانه مورد توجه قرار بگیرد، یکی رتبه شعری ایشان است. ایشان شاعر بسیار خوبی هستند، یعنی هم قریحه شعری خوبی دارند و هم مضمون‌ساز هستند. هم تسلط بر لفظ و گستره میدان واژگانی دارد و هم از واژگان فراوانی استفاده می‌کند. ایشان در شعر هم متنوع هستند. غزل، قصیده، تصنیف و ترانه‌های گوناگون می‌گویند. این تنوع در باب شعر و شاعری خصوصیتی است که در همه شاعران یافت نمی‌شود. این که یک شاعر بتواند در انواع شعر طبع‌آزمایی کند، یک امتیاز است و آقای حمید سبزواری از این امتیازات برخوردار هستند و همین مطلب ایشان را در رتبه بالای شعر معاصر ما قرار می‌دهد.

نکته دوم که اهمیتش از نکته اول کمتر نیست، این است که ایشان این هنر را در خدمت مردم و انقلاب و در خدمت بصیرت‌افزایی قرار داده و این خیلی مهم است.

آقای حمید سبزواری در آن دورانی که یک جریان به عنوان روشنفکری هنر در مقابل انقلاب قرار گرفت و از معارضین و مزاحمین انقلاب حمایت کرد و عده‌ای در کوچه و بازار با ادعای روشن‌بینی و روشنفکری مردم را کشتند، کاسب را کشتند، روحانی را کشتند، دانشجو و رهگذر را کشتند و آن جریان مدعی روشنفکری، نه‌تنها حرفی نزد بلکه حمایت هم کرد. در یک چنین شرایطی آقای حمید سبزواری در میدان بود و با همه وجود ایشان هر کار در حوزه گفتن و سرودن توانست انجام داد و این مهم است. به نظر من، این بعد دوم شخصیت آقای حمید نباید نادیده گرفته شود.»

نشست

«جاودانه» در «آزادی» رونمایی می‌شود

تازه‌ترین کنسرت پویا حاجیلی از هنرمندان فعال عرصه ویلون نوازی شامگاه روز پنجشنبه ۲۵ خرداد با همراهی تعدادی از نوازندگان مطرح کشورمان در مجموعه برج آزادی تهران برگزار خواهد شد. این در حالی است که همزمان با برپایی کنسرت از تازه‌ترین آلبوم این نوازنده با عنوان «جاودانه» نیز رونمایی می‌شود.آلبوم «جاودانه» پویا حاجیلی، هشت سال پس از انتشار آلبوم موفق «انعکاس رویا» در حالی همزمان با برگزاری این کنسرت رونمایی می‌شود که به گفته برگزارکنندگان این کنسرت، سبک اجرای قطعات در این اجرا نیز برای نخستین‌بار در ایران با شیوه‌ای متفاوت تقدیم دوستداران موسیقی خواهد شد.بابک ریاحی‌پور: نوازنده گیتاربیس، مسعود همایونی: نوازنده گیتار الکتریک، ناصر رحیمی: نوازنده فلوت، حسن فراهانی: نوازنده ترومپت، علیرضا مهدی: زاده نوازنده ساکسیوفون، شروین شهبازی: نوازنده گیتار، اشکان ژعاله: نوازنده کیبورد، امین نجف زاده: نوازنده پرکاشن، بهنام شهرکی: نوازنده درامز، بهنام حکیم: نوازنده عود و پویا حاجیلی: نوازنده ویلون گروه نوازندگان این کنسرت را تشکیل می‌دهند.کنسرت پویا حاجیلی ساعت ۲۰ روز پنجشنبه ۲۵ خرداد در تالار اصلی مجموعه برج آزادی تهران برگزار می‌شود.

قفسه

کتاب صوتی از جلال آل احمد

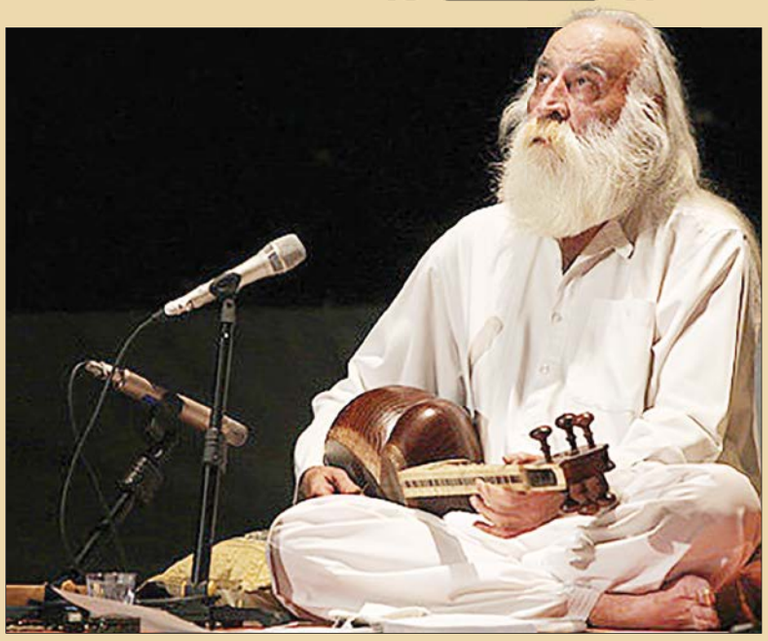
کتاب صوتی «پنج داستان» نوشته جلال آل‌احمد به تازگی با گویندگی بهمن وخشور در مؤسسه آوای چیروک منتشر و روانه بازار نشر شده است.

پیش از این نیز هشت کتاب صوتی دید و بازدید، از رنجی که می‌بریم، سه‌تار، مدیر مدرسه، زن زیادی، سنگی بر گوری، غرب‌زدگی و نون والقلم از آثار آل‌احمد، با خوانش همین‌گوینده توسط مؤسسه آوای چیروک تولید شده است.

کتاب «پنج داستان» که جلال آل‌احمد آن را در سال ۱۳۵۰ نوشته، مجموعه داستانی است که سه داستان اول آن اپیزودگونه هستند و هر کدام به چند ماجرا از زندگی راوی داستان که پسربچه‌ای به نام عباس است اشاره دارد.

این مجموعه طرحی است پررنگ از حوادث اجتماعی دو دهه اول قرن چهاردهم؛ آل‌احمد در زمان نوسازی رضاشاه در سنین کودکی و نوجوانی به سر می‌برد و ازآنجا که روحانی‌زاده و با این حوادث درگیر بود، آنها را به‌خوبی در ذهن خود نگاه داشت و نوشت. نسخه صوتی «پنج داستان» با زمان دو ساعت و ۲۹ دقیقه عرضه شده است.

قاب

سوگنامه‌ای در رثای محمدرضا لطفی

آلبوم «آفتاب روشن» از تازه‌ترین مجموعه‌های منتشرشده در ژانر موسیقی ایرانی است که توسط گروه موسیقی «آن» به آهنگسازی آریا محافظ و خوانندگی مهدی امامی در دسترس مخاطبان قرار گرفته است.آریا محافظ در توضیح این آلبوم موسیقایی که توسط نشر «ماهور» پیش روی مخاطبان قرار گرفته، نوشته است: «آفتاب روشن» سوگنامه‌ای در رثای استاد محمدرضا لطفی است. پس از درگذشت استاد که گروه «آن» پا گرفت، شروع کردم به نوشتن و ساختن برای آقای لطفی، در غم نبودن او، در سوگ او؛ این آلبوم تلاشی است تجربی که من، به‌سهم خود، برای تولید بافتی چندصدایی در موسیقی ایرانی با گروه سازهای ایرانی انجام داده‌ام، هرچند که دو قطعه از مجموع پنج قطعه آلبوم تک‌صدایی هستند.»